

European Digital Media Observatory

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ: 18 ΜΗΝΕΣ ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Ειδικό ενημερωτικό σημείωμα – Δίκτυο ελέγχου γεγονότων του
Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Ψηφιακών Μέσων (EDMO)

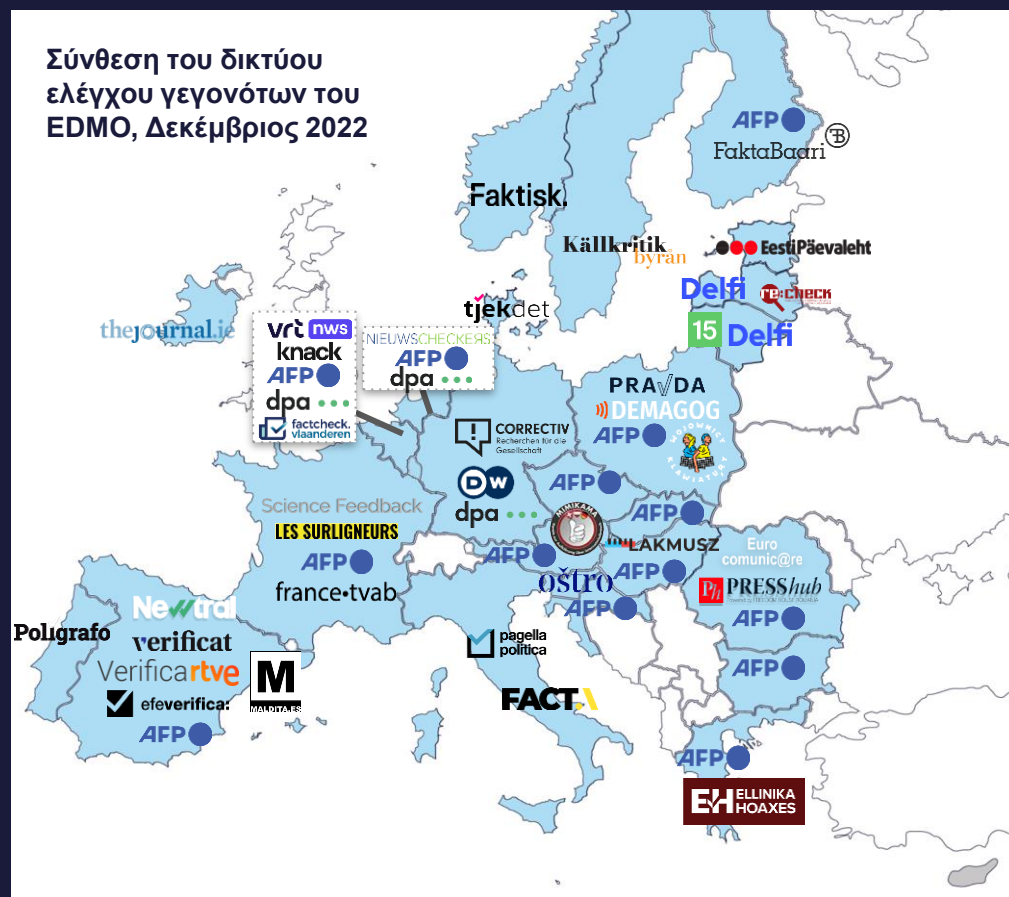
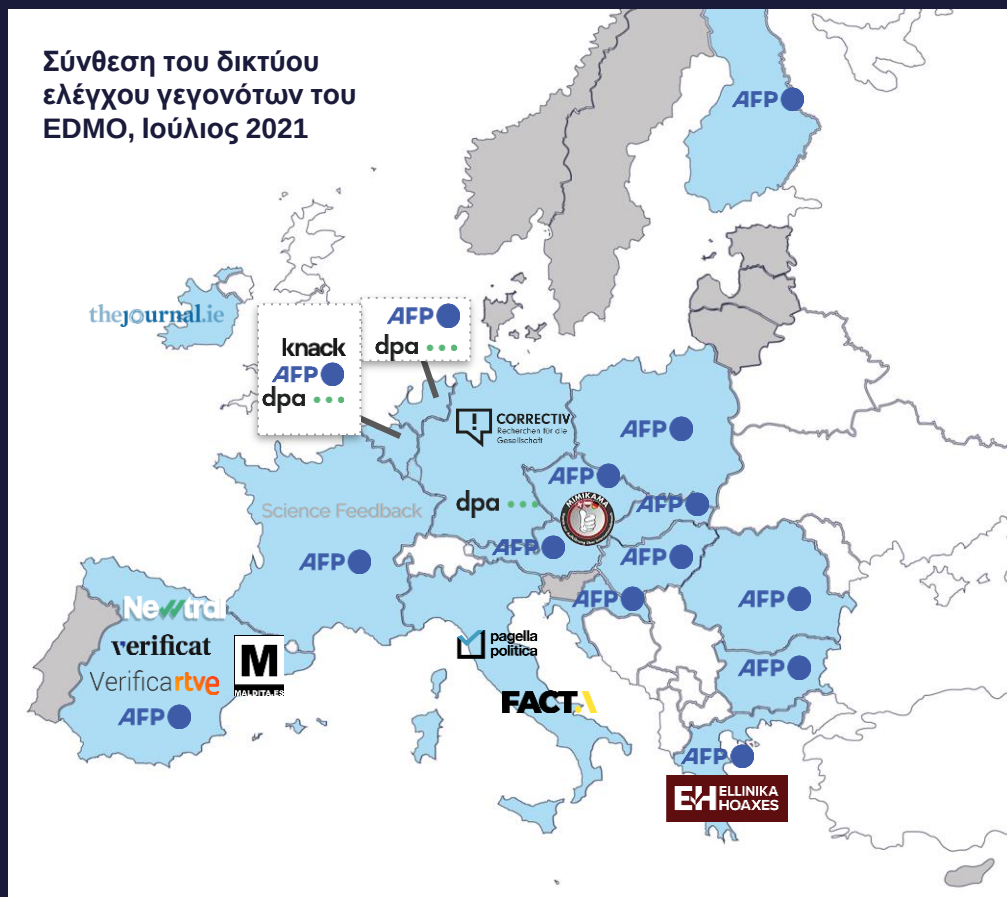
Δημοσιεύθηκε τον Φεβρουάριο του 2023

ΕΝΑ ΔΥΝΑΤΟ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟ ΔΙΚΤΥΟ

Το δίκτυο ελέγχου γεγονότων του EDMO έχει στόχο την προώθηση της πιο στενής συνεργασίας ανάμεσα στους **Ευρωπαϊκούς οργανισμούς ελέγχου γεγονότων**, προκειμένου να επιτραπεί η πιο ταχεία και αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ τους και η παραγωγή, χάρη στις κοινές τους προσπάθειες, μιας σειράς αποτελεσμάτων σε επίπεδο ελέγχου γεγονότων.

Ένα από τα βασικά αποτελέσματα ήταν ένα **μηνιαίο ενημερωτικό σημείωμα για την παραπληροφόρηση σε επίπεδο ΕΕ**.

Όταν δημοσιεύθηκε το πρώτο ενημερωτικό σημείωμα τον Ιούλιο 2021, το δίκτυο του EDMO αποτελούταν από 13 οργανισμούς ελέγχου γεγονότων και κάλυπτε 18 κράτη μέλη της ΕΕ. Το δίκτυο ενισχύθηκε σημαντικά στους μήνες που ακολούθησαν: όταν δημοσιεύθηκε το 18^ο σημείωμα τον Δεκέμβριο 2022, το δίκτυο είχε πλέον αναπτυχθεί περιλαμβάνοντας 37 οργανισμούς ελέγχου γεγονότων και καλύπτοντας 25 κράτη μέλη* και τη Νορβηγία.

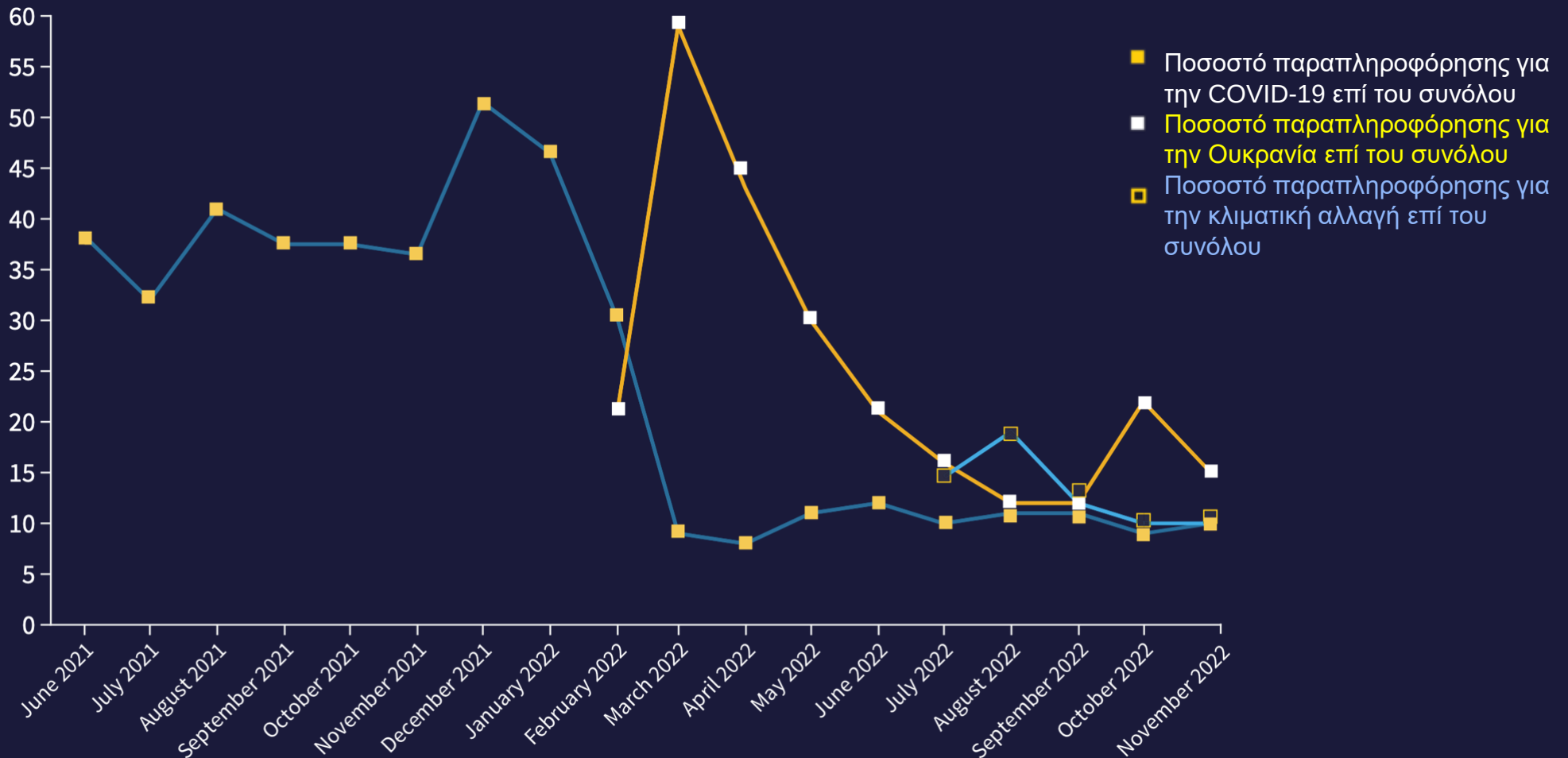

Σε μηνιαία βάση ζητείται από τα μέλη του δικτύου να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τη δράση τους για τον έλεγχο γεγονότων σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου να εντοπιστούν τάσεις και αφηγήματα παραπληροφόρησης σε επίπεδο ΕΕ.

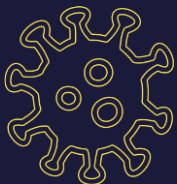
Ο αριθμός όσων απάντησαν στο μηνιαίο ερωτηματολόγιο αυξήθηκε από τους 11 κατά μ.ο. στα σημειώματα των πρώτων τριών μηνών (Ιούλιος-Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2021) στους 27 κατά μ.ο. στα σημειώματα των τελευταίων τριών μηνών (Οκτώβριος-Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2022).

Η ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΕ: ΚΥΡΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Από την πρώτη έκδοση, τα μηνιαία σημειώματα του EDMO μετρούν το ποσοστό των εντοπισμένων στοιχείων **παραπληροφόρησης για τον COVID-19** επί του συνόλου, δηλ. του συνολικού αριθμού στοιχείων με γεγονότα που ελέγχθηκαν από τα μέλη του δικτύου εντός ενός μηνός. Από τον Φεβρουάριο 2022 καταμετράται και η εντοπισμένη **παραπληροφόρηση σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία** και, από τον Ιούλιο 2022, και η **παραπληροφόρηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή**.

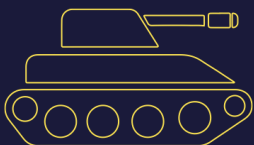

2021: Ιούνιος, Ιούλιος, Αύγουστος, Σεπτέμβριος, Οκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος, 2022: Ιανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος, Απρίλιος, Μάιος, Ιούνιος, Ιούλιος, Αύγουστος, Σεπτέμβριος, Οκτώβριος, Νοέμβριος

Η παραπληροφόρηση για την COVID-19, από τότε που ο EDMO άρχισε να την παρακολουθεί, καταγράφει το υψηλότερο ποσοστό της τον Δεκέμβριο 2021 (51,5% επί του συνόλου της εντοπισμένης παραπληροφόρησης) και τον Ιανουάριο 2022 (46,5%), σε αντιστοιχία με το κύμα κρουσμάτων που καταγράφηκε στην ΕΕ τον χειμώνα 2022/2023.

Φαίνεται ότι η παραπληροφόρηση αποτελεί πολύ συχνά παρακολούθημα της πληροφόρησης καθώς εμφανίζεται να ακολουθεί από κοντά τις τάσεις στα παραδοσιακά ΜΜΕ. Συνεπώς, σε μια περίοδο ραγδαίας αύξησης του αριθμού κρουσμάτων COVID-19, η πληροφόρηση κάλυπτε εκτεταμένα την πανδημία και η παραπληροφόρηση εστιάστηκε και αυτή στο ίδιο θέμα.

Η παραπληροφόρηση για την Ουκρανία ήταν ουσιαστικά μηδενική μέχρι και το ξέσπασμα του πολέμου, αν και στα παραδοσιακά ΜΜΕ υπήρχαν ήδη αναφορές τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο 2022 για συγκεντρώσεις ρωσικών στρατευμάτων. Από τις 24 Φεβρουαρίου και μετά, ο αριθμός ψευδών ειδήσεων σχετικά με την Ουκρανία απογειώθηκε και τον Μάρτιο, το ποσοστό εντοπισμένων στοιχείων παραπληροφόρησης για τον πόλεμο έσπασε το ρεκόρ που είχε καταγραφεί στα ενημερωτικά σημειώματα για παραπληροφόρηση επί ενός συγκεκριμένου θέματος: 59% επί του συνόλου των εντοπισμένων στοιχείων παραπληροφόρησης.

Έκτοτε, το ποσοστό μειωνόταν σταθερά μέχρι τα τέλη του καλοκαιριού, οπότε και έφτασε στο χαμηλότερο σημείο του τον Σεπτέμβριο 2022. Τον Οκτώβριο και Νοέμβριο 2022, το ποσοστό άρχισε να ανεβαίνει και πάλι, αν και απέχει πολύ από τα επίπεδα που καταγράφηκαν τους πρώτους μήνες του πολέμου.

Η παραπληροφόρηση για την κλιματική αλλαγή δεν έφτασε ποτέ στα υψηλότερα επίπεδα που καταγράφηκαν για την παραπληροφόρηση για την Ουκρανία και την COVID-19, σύμφωνα με τα ενημερωτικά σημειώματα του EDMO. Από τότε που ξεκίνησε η καταγραφή της στα σημειώματα του EDMO (Ιούλιος 2022), δεν ξεπέρασε ποτέ το 20% επί του συνόλου των εντοπισμένων στοιχείων παραπληροφόρησης. Άγγιξε τη μέγιστη τιμή της τον Αύγουστο 2022, πιθανόν λόγω των κυμάτων καύσωνα που έπληξαν την Ευρώπη το καλοκαίρι, και στη συνέχεια μειώθηκε ουσιαστικά στο μισό ως ποσοστό επί του συνόλου. Είναι όμως αξιοσημείωτο ότι αποτελεί σταθερά ένα αντικείμενο παραπληροφόρησης στην ΕΕ.

Η ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΕ: ΚΥΡΙΑ ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ

Κοινό χαρακτηριστικό στην παραπληροφόρηση για την πανδημία, τον πόλεμο στην Ουκρανία και την κλιματική αλλαγή είναι ότι τα κύρια αφηγήματα τείνουν να αντέχουν στο χρόνο και βρίσκουν νέους τρόπους να επανέρχονται στην επιφάνεια. Για παράδειγμα, τον Νοέμβριο 2022 το Παγκόσμιο Κύπελλο στο Κατάρ αναζωπύρωσε το παλαιό αφήγημα παραπληροφόρησης ότι οι Ουκρανοί είναι φιλοναζιστές.

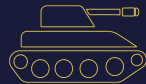
Στην μεγάλη πλειονότητά τους, τα εντοπισμένα αφηγήματα παραπληροφόρησης στα μηνιαία σημειώματα του EDMO όταν ξεκίνησε η παρακολούθησή τους παραμένουν ενεργά κατά τον Νοέμβριο 2022 (περιλαμβάνεται το 18^ο και πλέον πρόσφατο μηνιαίο σημείωμα του EDMO).

Πόλεμος στην Ουκρανία

Αφήγημα παραπληροφόρησης	Πρώτος εντοπισμός	Εντοπίζεται σήμερα
Η ρωσική εισβολή είναι δικαιολογημένη (π.χ. λόγω της γενοκτονίας ρωσόφωνων στο Donbas)	Φεβρουάριος 2022	✓
Φιλοουκρανική πολεμική προπαγάνδα (π.χ. «Το Φάντασμα του Κιέβου»)	Φεβρουάριος 2022	✓
Φιλορωσική πολεμική προπαγάνδα (π.χ. υπερβολές για τα επιτεύγματα των ρωσικών δυνάμεων)	Φεβρουάριος 2022	✓
Ο Ουκρανός Πρόεδρος Βολοντίμιρ Ζελένσκι είναι <u>Ναζί</u> , <u>σατανιστής</u> , <u>ναρκομανής</u> , δειλός κλπ.	Φεβρουάριος 2022	✓
Τα δυτικά παραδοσιακά ΜΜΕ (π.χ. <u>BBC</u> ή <u>CNN</u>) διασπείρουν ψευδείς ειδήσεις/εικόνες για τον πόλεμο	Φεβρουάριος 2022	✓
Οι μεγαλύτερες σφαγές του πολέμου είναι σκηνοθετημένες (π.χ. <u>νοσοκομείο Μαριούπολης</u> , <u>Bucha</u> , <u>Izium</u> , <u>Kuriansk</u>) / Τα ουκρανικά θύματα είναι “ <u>κομπάρσοι κρίσης</u> ”	Μάρτιος 2022	✓
<u>Ουκρανοί</u> και <u>ουκρανικές δυνάμεις</u> είναι φιλοναζιστές σε μεγάλο βαθμό	Μάρτιος 2022	✓

Πόλεμος στην Ουκρανία

Αφήγημα παραπληροφόρησης

Οι Ουκρανοί πρόσφυγες είναι βίαιοι, ναζιστές, κλέφτες, παράσιτα κλπ.

Πρώτος εντοπισμός

Μάρτιος 2022

Εντοπίζεται σήμερα

Η στρατιωτική, οικονομική και ανθρωπιστική βοήθεια προς την Ουκρανία είναι άχρηστη/επικίνδυνη, λόγω της διαφθοράς στη χώρα και της αναξιοπιστίας της Ουκρανίας (π.χ. τα δυτικά όπλα πωλούνται στη μαύρη αγορά)

Μάρτιος 2022

Υπερβολικό αίσθημα ρωσοφοβίας στις Ευρωπαϊκές χώρες (ιδίως στις χώρες της Βαλτικής)

Μάρτιος 2022

Υπερβολές για τις αρνητικές οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές συνέπειες του πολέμου στη Ρωσία

Μάρτιος 2022

Υπερβολές για τις αρνητικές οικονομικές συνέπειες του πολέμου και των κυρώσεων στην Ευρώπη

Μάρτιος 2022

Οι σύμμαχοι της Ουκρανίας είναι φιλοναζιστές / εκμεταλλεύονται την Ουκρανία (π.χ. η Πολωνία θέλει να κατακτήσει τη δυτική Πολωνία, οι ΗΠΑ αγοράζουν φτηνά γη στην Ουκρανία κλπ.)

Μάρτιος 2022

Αφήγημα παραπληροφόρησης

	Πρώτος εντοπισμός	Εντοπίζεται σήμερα
Η πανδημία είναι ένα <u>ψέμα</u>	Ιούνιος 2021	✓
Η Sars-Cov-2 δεν είναι και τόσο <u>επικίνδυνη</u> στην πραγματικότητα	Ιούνιος 2021	✓
<u>Θεωρίες συνωμοσίας</u> για σχέδιο μείωσης του πληθυσμού του πλανήτη/πραγματοποίηση πειραμάτων σε ανθρώπους/ εμφύτευση «τσιπ» (“plandemic”)	Ιούνιος 2021	✓
<u>Τα εμβόλια για την COVID-19</u> είναι πολύ επικίνδυνα/θανατηφόρα	Ιούνιος 2021	✓
Οι εμβολιασμένοι δεν <u>μπορούν</u> να προβούν σε μια σειρά δραστηριοτήτων (<u>π.χ. οδήγηση</u>)	Ιούνιος 2021	✓
<u>Τα τεστ PCR</u> , οι <u>μάσκες</u> και τα άλλα μέσα προστασίας από την COVID-19 είναι άχρηστα	Ιούνιος 2021	✓
<u>Ύπαρξη θαυματουργών θεραπειών/φαρμάκων</u> κατά της COVID-19	Ιούνιος 2021	✓
Ξεκάθαρες αποδείξεις ότι ο ιός της Sars-Cov-2 <u>κατασκευάστηκε</u> σε εργαστήριο της Κίνας	Ιούνιος 2021	✗
Οι διαμαρτυρίες εναντίων των μέτρων περιορισμού λόγω της COVID-19 <u>είναι μεγαλύτερες</u> από όσο τις παρουσιάζουν τα παραδοσιακά ΜΜΕ	Ιούλιος 2021	✗
<u>Βίαιη καταστολή</u> των διαμαρτυριών/ακραίες τιμωρίες για τους μη εμβολιασμένους	Ιούλιος 2021	✓
Οι διαμαρτυρίες <u>ήταν επιτυχημένες</u> σε πολλές χώρες, αναγκάζοντας τις αρχές να ακυρώσουν τις εκστρατείες εμβολιασμού	Σεπτέμβριος 2021	✓

Κλιματική αλλαγή

Αφήγημα παραπληροφόρησης

Δεν υπάρχει κλιματική αλλαγή στην πραγματικότητα ή/και δεν σχετίζεται με ανθρώπινες δραστηριότητες

Τα παραδοσιακά ΜΜΕ διασπείρουν τον πανικό μέσω ψευδών ειδήσεων ή/και παραπονημένων εικόνων

Τα κινήματα υπέρ του περιβάλλοντος είναι μια υποκρισία ή/και ανοησία

Οι ΑΠΕ, η ανακύκλωση και τα ηλεκτρικά οχήματα είναι άχρηστα ή επικίνδυνα

Ο αντίκτυπος της χρήσης ορυκτών καυσίμων στην κλιματική αλλαγή δεν είναι εξαιρετικά αρνητικός

Πρώτος εντοπισμός

Ιούλιος 2022

Ιούλιος 2022

Ιούλιος 2022

Ιούλιος 2022

Αύγουστος 2022

Εντοπίζεται σήμερα

ΑΛΛΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Μετανάστες, θεσμοί της ΕΕ, κοινότητες LGBTQ+

Στη διάρκεια των μηνών που καλύπτονταν από τα ενημερωτικά σημειώματα του EDMO, εντοπίστηκαν και άλλα σημαντικά θέματα, αν και δεν υπήρξε ποσοτικοποίηση στην καταγραφή τους.

Μετανάστες, αλλοδαποί– ιδίως μουσουλμάνοι– και εθνικές μειονότητες αποτελούν επαναλαμβανόμενο στόχο παραπληροφόρησης, όπως οι κοινότητες LGBTQ+, καθώς και οι πολιτικοί και οι θεσμοί της ΕΕ.

Κύρια γεγονότα στην ειδησεογραφία

Στο στόχαστρο της παραπληροφόρησης βρίσκονται συστηματικά τα κύρια γεγονότα της κάθε περιόδου. Για παράδειγμα, όταν απεβίωσε η **Βασίλισσα Ελισάβετ II** τον Σεπτέμβριο 2022, εντοπίστηκαν πολλές ψευδείς ιστορίες σχετικά τη βασιλική ταφή, τις συνθήκες του θανάτου της κοκ.. Το ίδιο συνέβη και με το **Παγκόσμιο Κύπελλο στο Κατάρ** τον Νοέμβριο 2022.

Οι ψευδείς ειδήσεις που σχετίζονται με τα κύρια γεγονότα της τρέχουσας ειδησεογραφίας είναι συνήθως δύο ειδών.

- Το πρώτο είδος είναι το **click-baiting χωρίς συγκεκριμένο υποκείμενο αφήγημα**, συνεπώς λιγότερο επικίνδυνο και δυνητικά επιζήμιο σε σχέση με την παραπληροφόρηση που έχει στόχο να μεταδώσει συγκεκριμένα μηνύματα.
- Το δεύτερο είδος εκμεταλλεύεται το τρέχον γεγονός για να αναζωπυρώσει **επιθέσεις εναντίον παραδοσιακών στόχων παραπληροφόρησης**, δηλ. περιλαμβάνεται σε ένα προϋπάρχον αφήγημα.

Για παράδειγμα, η απόσυρση των Η.Π.Α. από το Αφγανιστάν και το χάος που ακολούθησε στη χώρα τον Αύγουστο 2021 έγιναν αντικείμενο εκμετάλλευσης για τη διασπορά ψευδών ειδήσεων ότι **οι Αφγανοί μετανάστες ήταν μόνο νέοι άνδρες, «δειλοί» που εγκατέλειπαν τη χώρα τους** αφήνοντας πίσω τα γυναικόπαιδα. Πριν την περίοδο των χειμερινών διακοπών 2021/2022, κυκλοφόρησε η ψευδής είδηση ότι **η ΕΕ είχε σχέδιο δράσης για την κατάργηση των Χριστουγέννων**. Το ξέσπασμα της **ευλογίας των πιθήκων** τον Μάιο 2022 χρησιμοποιήθηκε για **επιθέσεις εναντίον των κοινοτήτων LGBTQ+** με ψευδείς ειδήσεις, ενώ το ίδιο συνέβη μετά τη **σφαγή του Ουβάλντε** στο Τέξας. Τον Ιούλιο 2022 στο πλαίσιο των **διαδηλώσεων από Ολλανδούς αγρότες** – που προκάλεσε η απόφαση της κυβέρνησης να δώσει κίνητρα για τη μείωση του αριθμού εκτρεφόμενων ζώων, με στόχο να περιοριστεί στο μισό η μόλυνση στη χώρα από εκπομπές οξειδίου του αζώτου και αμμωνίας μέχρι το 2030 – χρησιμοποιήθηκαν ψευδείς ειδήσεις για τη διασπορά της **θεωρίας άρνησης της κλιματικής αλλαγής**. Τον Σεπτέμβριο 2022 ο θάνατος της Βασίλισσας Ελισάβετ αποτέλεσε το πρόσχημα για τη διασπορά παραπληροφόρησης σχετικά με τα εμβόλια κατά της COVID-19, ενώ η **κρίση με τις τιμές του φυσικού αερίου και των προϊόντων αξιοποιήθηκε για την εκτόξευση επιθέσεων εναντίον των Ευρωπαίων και εθνικών πολιτικών προσώπων**. Τον Νοέμβριο 2022 το Παγκόσμιο Κύπελλο στο Κατάρ έδωσε την ευκαιρία για τη διασπορά ψευδών ειδήσεων σχετικά με τον **φιλοναζισμό των Ουκρανών**.

Εθνικές εκλογές στα κράτη μέλη της ΕΕ

Ιδίως μετά τις προεδρικές εκλογές των Η.Π.Α. του 2020, εμφανίστηκαν πριν και μετά τις εθνικές εκλογές ψευδείς ειδήσεις σε πολλές χώρες της ΕΕ σχετικά με **στήσιμο των εκλογών, σκάνδαλα και περιπτώσεις απάτης στην εκλογική διαδικασία**. Μερικά παραδείγματα:

Τον Σεπτέμβριο 2021, εντοπίστηκαν περιπτώσεις παραπληροφόρησης για **υποτιθέμενη απάτη στις εκλογές για το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο (Bundestag)** (π.χ. ψευδείς επιστολικές ψήφοι, αποσφραγισμένες κάλπες).

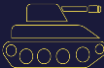
Κάτι παρόμοιο συνέβη και στη Γαλλία κατά τη διάρκεια των προεδρικών εκλογών τον Απρίλιο 2022, όταν σε πολλές χώρες της ΕΕ εντοπίστηκαν ψευδείς ειδήσεις σχετικά με **την εξαφάνιση 2 εκατ. ψήφων, το στήσιμο των εκλογών και περιπτώσεις απάτης στη εκλογική διαδικασία**.

Αυτό το είδος παραπληροφόρησης εμφανίστηκε και σε μικρότερες χώρες. Για παράδειγμα, τον Οκτώβριο 2022 εντοπίστηκαν στη Λετονία πολλές ψευδείς ειδήσεις για **«κλοπή» στο αποτέλεσμα των εκλογών**.

ΟΙ ΠΙΟ VIRAL ΨΕΥΔΕΙΣ ΕΙΣΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΝΤΟΠΙΣΤΕΙ ΣΤΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ EDMO

Κάθε μηνιαίο ενημερωτικό σημείωμα του EDMO υπογραμμίζει τις πιο ευρέως διαδεδομένες ειδήσεις στην ΕΕ κατά τον εκάστοτε μήνα, στη βάση αναφορών ελέγχου γεγονότων. Οι **10 ειδήσεις που διαδόθηκαν περισσότερο**, στους 18 μήνες που υπήρξε ανάλυση, είναι:

Ψευδείς ειδήσεις	Θέμα	Μήνας εντοπισμού	Χώρες εντοπισμού (#)
Στην Ουκρανία φιλοξενούνται κρυφά βιο-εργαστήρια των Η.Π.Α. (π.χ.)		Μάρτιος 2022	22
Δεν υπήρξε ρωσικός βομβαρδισμός του νοσοκομείου της Μαριούπολης και η επίθεση ήταν σκηνοθετημένη από τις ουκρανικές δυνάμεις (π.χ.)		Μάρτιος 2022	20
Δυτικά ΜΜΕ διασπείρουν ψευδείς ειδήσεις για τον πόλεμο στην Ουκρανία (π.χ.)		Μάρτιος 2022	20
Οι φρικιαστικές σκηνές που καταγράφηκαν στην Bucha ήταν σκηνοθετημένες από ουκρανικές δυνάμεις (π.χ.)		Απρίλιος 2022	20
Βίντεο/εικόνες/ειδήσεις με τον Ζελένσκι να κάνει χρήση κοκαΐνης (π.χ.)		Απρίλιος 2022	20
«Πέθανε ξαφνικά», ένα «ντοκιμαντέρ» για τα εμβόλια κατά της Covid-19 που αποτυπώνει θεωρίες συνωμοσίας και ψευδείς/παραπλανητικές πληροφορίες για τον εμβολιασμό (π.χ.)		Νοέμβριος 2022	20
Παραπλανητικοί ισχυρισμοί για στέλεχος της Pfizer που παραδέχεται ότι η εταιρία δεν έκανε κατάλληλες δοκιμές στα εμβόλια κατά της COVID-19 (π.χ.)		Οκτώβριος 2022	19
Βίντεο που δείχνει Ρώσους σε ουρά μήκους 35 χλμ. στα φιλανδικά σύνορα μετά την ανακοίνωση του Πούτιν για την μερική επιστράτευση (π.χ.)		Σεπτέμβριος 2022	16
Μη συναφή βίντεο και εικόνες που συνδέονται με τις αντικυβερνητικές διαμαρτυρίες αγροτών στην Ολλανδία (π.χ.)		Ιούλιος 2022	16
Υπερβολές για την κλιματική αλλαγή με παραπλανητική χρήση κλιματολογικών χαρτών (π.χ.)		Ιούλιος 2022	15

Προκύπτει ξεκάθαρα από τον κατάλογο ότι ο **πόλεμος στην Ουκρανία**, ιδίως κατά τους πρώτους μήνες του, αποτέλεσε το θέμα των **πιο viral ψευδών ειδήσεων που εντοπίστηκαν**. Σε πολλές περιπτώσεις, αυτές οι ψευδείς ειδήσεις απηχούσαν τη ρωσική προπαγάνδα (π.χ. για τον βομβαρδισμό στο νοσοκομείο της Μαριούπολης, τη σφαγή στη Bucha και τα κρυφά βιοεργαστήρια των Η.Π.Α.).

Η φιλορωσική παραπληροφόρηση είναι αναμφίβολα το **μεγαλύτερο φαινόμενο παραπληροφόρησης** που συνδέεται με τον πόλεμο, αλλά στα μηνιαία ενημερωτικά σημειώματα του EDMO εντοπίζονται **και κάποιες περιπτώσεις αντιρωσικής ή/και φιλο-ουκρανικής παραπληροφόρησης** (π.χ. οι υπερβολές για το υφιστάμενο φαινόμενο νέων Ρώσων που εγκαταλείπουν τη χώρα για να αποφύγουν την επιστράτευση).

Στα μηνιαία ενημερωτικά σημειώματα του EDMO εντοπίστηκαν και viral ψευδείς ειδήσεις ως αποτέλεσμα της παραπληροφόρησης σχετικά με την COVID-19. Είναι πιθανόν τα πιο ουσιαστικά παραδείγματα να κυκλοφόρησαν στις αρχές της πανδημίας το 2020, όταν και δεν είχε ξεκινήσει ακόμα η δημοσίευση των μηνιαίων σημειωμάτων του EDMO.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παρόν σημείωμα συγκεντρώθηκαν μετά από ανάλυση των 18 μηνιαίων ενημερωτικών σημειωμάτων του EDMO που δημοσιεύτηκαν μέχρι τα τέλη του 2022 (<https://edmo.eu/fact-checking-briefs/>). Περίοδος αναφοράς: Ιούνιος 2021-Νοέμβριος 2022. Επικεφαλής συντάκτης: Tommaso Canetta, Pagella Politica/Facta.news.

Για περισσότερες πληροφορίες : t.canetta@pagellapolitica.it.

Ο EDMO χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση με τη Σύμβαση: LC-01935415